

Matua, tamariki me te hahi

Hei mema o te hapori, me ako nga maatua Karaitiana i a ratau tamariki, kua hoki e waiho ma te hahi e tuku tetahi atu whakahaerenga pera, ki tetahi atu umanga ranei.

Matua, tamariki me te hahi

Whakataki

Me aha ahau hei pupuri i taku tamaiti ki te whare karakia? He patai tenei na nga tini o nga matua Karaitiana.

Ko te hunga whai tamariki iti e hiahia ana ki te whakatakoto tikanga hei aukati i a ratau tamariki ki te kotiti ke mai i te whare karakia, ko te hunga whai tamariki nui, kua mawehe ke atu i te whare karakia, e hiahia ana kia mahi merekara te Atua

Me aha?

Me whanau ano te tama a te hunga whakapono

Te mea tuatahi, me maarama nga Karaitiana katoa 'ko nga tamariki a te kikokiko ehara i te tamariki na te Atua'. Ka rite? Ko taku tamaiti, i whanau i tetahi waahi rongopai me / ranei Porotetani, ehara i te tamaiti na te Atua?

Inaianei, mena ko te 'tama a te hunga whakapono he tama na te Atua', me whakaae taatau ko nga uri katoa o Aperahama he

tamariki ano na te Atua, heoi, ehara tenei i ta te Paipera e ako.

Ko te apotoro a Paora, i tana reta atu ki nga Karaitiana i Roma, i tino marama ko te uri o te kikokiko o Aperahama ehara i te mea e whai mana ana te Atua. "Ehara i te mea i ngaro te kupu a te Atua, no te mea ehara i te mea no Iharaira katoa te hunga no Iharaira. Ehara i te mea he uri ratou no Aperahama, he tamariki katoa." (Roma 9: 6 -7); "... Ehara i nga tamariki o te kikokiko he tamariki na te Atua, engari ko nga tamariki o te kupu whakaari e kiia ana he uri" (Roma 9: 8). Na, ki te mea ehara nga tamariki a Aperahama i nga tamariki a te Atua, ka whai ano ko te tama a te whakapono ehara i te tama a te Atua.

Na reira, ko te tangata e hiahia ana kia whiwhi ia i te whakatupuranga atua me whakapono ki ta te whakapono ki a Aperahama, ara, kia whanau te tama a te Karaitiana tama a te Atua, me whakapono ia ki ta te papa whakapono ki te kupu o te rongopai .

"Na kia mohio koutou, ko te hunga e whakapono ana he tamariki na Aperahama." (Gal. 3: 7).

Ko te hunga anake e whakatuhia mai ana i te purapura pirau, ara ko te kupu a te Atua, he tamariki na te Atua, ara, ko nga tamariki a te Karaitiana ehara i te tamariki na te Atua.

Ko te Hahi te tinana o te Karaiti

Tuarua, me maarama nga Karaitiana katoa ko te tinana o te Karaiti, e kiia nei hoki he whare karakia, kaore e taea te whakama ki nga whakahaere tangata, penei i te whanau me te hahi. Ko te whakauru ki te umanga a te tangata kaore te tangata e uru ki te tinana o te Karaiti, ara, kua ora.

Te kawenga ki te whakaako

Hei mema o te hapori, me ako nga maatua Karaitiana i a raatau tamariki, a kua e waiho e koe he kawenga pera ki te hahi, ki tetahi atu umanga ranei. Ko nga mahi anake ma nga maatua anake. Mena kaore nga maatua, ko tenei mahi me kawe ki tetahi atu tangata e kawe ana i tenei mahi: tupuna, kuia, tae atu ki te huarahi whakamutunga, he umanga i whakatuhia e te hapori (pani).

He aha te take kaore e taea te tuku i te miihana ki te whakatipu tamariki? Na te mea i roto i nga tikanga, ko nga maatua te hunga e tino whirinaki ana ki nga tau tuatahi o te ao. I runga i tenei hononga o te whakawhirinaki, ka noho te whare whanau hei whare taiwhanga e whakahaerehia ana nga whakamatautau kia puta he taangata whai mana.

Kei roto i te whanau te tangata e mohio ana he aha te mana me nga kawenga. Ko nga whanaungatanga a te tangata e ako ana, e whanakehia ana i roto i te whanau, penei i te teina, te whakahoahoa, te whakawhirinaki, te whakaute, te aroha, aha atu.

I te mea he pai te hononga me te pono o nga maatua, ko ratau hoki nga mea pai ki te kawe i te rongopai o te Karaiti ki nga tamariki i nga wa o te matauranga. No reira, ko te oha tenei kaore nga maatua e tuku i a raatau tamariki ki te Atua kaiwhakawhiwhi me te riri. Kīanga penei: “- *Kua e mahi i tenei na te kore pai o te papa! Ranei, – ki te mahi koe i tenei, ka whiua e te Atua!* “, Kaore e whakaatu i te pono o te rongopai, ka tino kino te mohio o te tamaiti.

Ko te whanaungatanga i whakapumautia e te rongopai i waenga i te Atua me nga taangata e arahina ana e te whakawhirinaki me te pono. Ka ahei ki te whakawhirinaki ki tetahi e pukuriri ana, e ngaki kino ana? Kaore! Na, me pehea e taea ai e te taitamariki te whakawhirinaki ki te Atua, mena ko nga mea i whakaatuhia ki a ia kaore e rite ki te pono o te rongopai?

Me whakaatu e nga maatua ki a ratau tamariki ko etahi whanonga kaore e aro ki te mea kaore te papa me te whaea e tino whakaae. Ko nga ahuatanga penei ka tino riria e te papa me te whaea. He kino te whanonga pera, kaore hoki te haponi katoa e whakaae.

Kaua e whakaatuhia ki to tamaiti tetahi Atua riri, matakoha hoki, e rite ana ki te whiu i a koe mo nga mahi he katoa. Ko nga whanonga na te taha o nga maatua e whakaatu pono ana kei te karo ratou i ta raatau kawenga hei kaiwhakaako.

Ko te ako i nga tamariki ma te whakatuu i te whanaungatanga o te matakou, te Atua, te hahi, te minita, te tohunga, te rewera, te reinga, nga pirihimana, te kau kanohi pango, me era atu, hei kaipatu he whiu ranei, ka mutu ka hua he tangata kaore i a raatau. whakaute i nga umanga me te whakahawea ki te hunga e whai mana ana. Ko tenei momo maatauranga he pumau i te wehi kaore ko te whakaute, na te mea kaore i te whakauruhia te hononga pono. Ka pahemo te wehi, kaore he take hei whakarongo.

Ko nga maatua e pena ana ki te ako i a raatau tamariki, kua tau o ratau he ki te whakapohehe i a raatau tamariki. Kei a te hahi ano tetahi hea, na te mea kaore i pai te whakarite i nga maatua ko ia anake te mea tika hei kawenga mo te matauranga o a raatau tamariki. Kei te hara ano te kawanatanga, i te mea e kii ana i te mahi a te kaiwhakaako, ina hoki, he waka noa tenei mo te kawe i te maatauranga.

Mena kaore i te whakaatuhia nga turanga o te matauranga ki roto i te whanau, ana ko nga kaupapa e pa ana ki nga whanaungatanga a-whanau, ko etahi atu umanga tangata, penei i te whare karakia me te kawanatanga, ka kore e tutuki.

He maha nga maatua e whakapau kaha ana ki te mahi, ki te ako me te whare karakia, heoi, kaore e whakapau moni ki te matauranga o a raatau tamariki. Ko te maatauranga o nga tamariki ka mahi i te wa katoa, kaore hoki i te pai te hauora ki tenei waa.

Ahea ka tiimata te akoako?

Ko te awangawanga mo nga tamariki ka ara ake ana ka mohio ana nga matua Karaitiana kei tawhiti atu a raatau tamariki mai i te whare karakia. He karanga e matakū ana ki te tuu me te akiaki, na te akiaki i nga tamariki ki te haere ki te whare karakia. Ko taua tu ahua he nui atu te pohehe kaore i te tohutohu i te tamaiti i te waa tika.

Ko enei patai ka ohore i etahi o nga maatua Karaitiana na te mea kaore ratau e mohio he aha ta raatau mahi hei mema mo te hāpori, he aha ta raatau kaupapa hei karere mo te rongopai. Kaore e taea e nga maatua Karaitiana te whakararu i enei mahi e rua.

E rua nga momo mahi rereke a nga maatua Karaitiana:

- a) ki te ako i a raatau tamariki kia uru ki te hāpori, a;
- b) panuihia nga kupu whakaari o te rongopai ki nga tamariki kia kore e kotiti ke i te whakapono.

Ko enei miihana me whakatutukihia mai i te wa o te tamarikitanga, me tupato ki te mahi i te wa kotahi ki te maatauranga me te whakangungu o te tangata whenua, me te kore e warewarehia te akoako i te kupu o te pono, me te whakanui i te aroha me te pono o te Atua.

Mai i tona taiohitanga me akona te tamaiti ki te whakaute i nga mana whakahaere, ma nga maatua e whakahaerea ai te tamaiti mo te tuku ki te mana whakahaere. Ma roto i nga taina, nga tupuna me nga matua keke ka ako te tamaiti i te whakaute me te pono. Ka rite ki nga hoa, kaiako, tangata noho tata me nga tauhou, ka ako te tamaiti i nga hononga me te ao.

E te evanelia? Eaa ta te Pipiria e akakite ra? I roto i te Deuteronomi ka panui tatou i teia: A ka whakaakona e koe ki au

tamariki, ka korero i a koe e noho ana i tou whare, ia koe e haere ana i te huarahi, e takoto ana, e ara ana. (Deut 6: 7). Mo te ahuatanga o te ora me ako te tamaiti i nga wa katoa, ara, i te kaainga, i te huarahi, i te moenga me te wa e ara ana.

Ko te ako i nga 'reta' tapu he kawenga na nga maatua! Ko te tohatoha i tetahi mahi ki te kaiako o te kura Sabati kaore i te taunakihia e nga karaipiture, ano hoki, he aukati i te wa ako mo te Karaiti kia kotahi i te wiki, mo te waa kotahi haora noa iho. Tino rereke i ta te karaipiture e taunaki ana: whakaakona i ia ra.

Tamariki me te hapori

Me awhina nga maatua ki nga tamariki kia maarama kei te whakarongo katoa ki nga maatua me te hapori. Ko te tuku ki nga maatua i enei ra he tuhinga roa me te akonga ki te tuku me tonono e te hapori, i te kura me nga mahi.

I muri i te tohutohu, ahakoa kaore te taiohi e hiahia ki te whai i te rongopai o te Karaiti, ka whai taangata taangata ki etahi uara o te hapori.

Ko tetahi raru e pa ana ki te maatauranga o nga tamariki o nga Karaitiana i enei ra ko te whakaranu i te maatauranga whanau me te whare karakia. Ko te tuku ki te hahi te kawenga ki te kawehi i nga uara aa-ahurea he tino he. Ka pakeke ana te taiohi ka pouri ki etahi taangata kei roto i te umanga, ka neke ke atu ia mai i te mema o te hapori i uru atu ia, a i te wa ano ka tutu ia ki etahi momo uara hapori

Ki te maarama nga matua kaore ratau e whanau tamariki ma te Atua, ka nui atu ta ratau tonono ki te maatauranga me te rongopai ki nga tamariki. Kaore hoki ratou e ngakaukore ka kite ana kaore o ratau wana i te ahua ki te haere ki te whare

karakia. Kaore ratau e tau he, he haepapa ranei mo a raatau tamariki ki te kore e aro ki nga take whakahaere.

He mea tika ki te ako i nga tamariki ma te ako i te kupu a te Atua, engari, kua e wareware ki te tuku me te whakaoho i nga uara o te haponi. Kei roto i te matauranga te kororerero, te purei, te amuamu, te whakatupato, etc. Tukuna nga tamariki kia wheako i nga waahanga katoa o te koiora, mai i te wa o te tamarikitanga, taiohi me te taiohi.

Engari, me aha ka kotiti ke nga tamariki mai i te whare karakia? Tuatahi, he mea tika kia wehewehe mena kua kotiti ke nga tamariki i te rongopai, kua wehe ke ranei i tetahi umanga.

Ko te kore e aro ki nga kaupapa o te rongopai o te rongopai ka arahi nga matua ki te pohehe he aha te tikanga he tamariki na te Atua he mema no tetahi whare karakia. Mena kaore te tamaiti i te mea noa i te whare karakia, kua ia e kiia he kotiti ke, kei te haere ranei ia ki te reinga, etc.

Mena he tangata e kii ana i te pono o te rongopai e kiia ana e nga karaipiture, he tikanga ehara ia i te kotiti, engari me mataara noa ia mo te hiahia ki te whakakao. Akene he tika kia tiro tirohia e nga maatua he aha a ratau tamariki e whakarere ana i te ritenga ki te hui ki etahi atu Karaitiana.

Na, ki te kore te tama e kii i te pono o te rongopai a ka haere tonu ki te kohikohi i runga i te kore tikanga, kei te raru tona ahua i te aroaro o te Atua. He aha tana e mohio ai mo te rongopai? Kei te kii ia i te whakapono o te rongopai? Mena he kino te whakautu, me whakaatu te pono o te rongopai, kia whakapono ai ia kia ora ai, kua ko te haahi hahi noa iho.